

**„КОНКУРС ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЛАДИ УЧЕНИ И
ПОСТДОКТОРАНТИ – 2017 г.“**

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г.
Основна научна област/тематично направление, в което проектът кандидатства:
Обществени науки
Допълнителни научни области/тематични направления при интердисциплинарни проекти:
Заглавие на проекта:
Иновативни подходи за повишаване социалното функциониране на деца и младежи
Базова организация:
Великотърновски университет „Св.Св.Кирил и Методий“, гр. Велико Търново
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
Ас.д-р Катерина Иванова Златкова-Дончева
Сума за изпълнение на проекта:
19 500 лв.

Резюме на проекта:
<p>Настоящото проектно предложение за научни изследвания преследва различни краткосрочни и дългосрочни цели, които кореспондират както с нормативните документи за развитие и грижа за децата (Конвенцията на ООН за правата на детето; Стратегия за развитие – Европа 2020; Национална квалификационна рамка; Закон за закрила на детето; Закон за предучилищно и училищно образование и др.), така и със законовите рамки за насърчаване и реализиране на научни изследвания (Закон за насърчаване на научните изследвания; Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2020; Програма Хоризонт 2020 на ЕК) . Проектът е насочен към изследване на актуална за страната ни проблематика, а именно социалното функциониране на деца и младежи, като предлага строго научни методи за установяване въздействието на конкретни програми върху поведението на децата. Предложените целеви групи осигуряват разглеждането на проблематиката от различни гледни точки и осигуряват по-широка обхватност на изследването, съобразена със спецификите на всяка от тях. Включена е</p>

работа в няколко направления – предучилищна педагогика, социална педагогика, специална педагогика, психология, която обединява млади учени и специалисти с различни научни интереси и полага основата на сформиранието на интердисциплинарен научен екип за настоящото и бъдещи проучвания.

Обхватът на научното изследване включва три разнородни групи:

- деца в предучилищна възраст, отглеждани в семейна среда;
- деца в риск, отглеждани извън семейна среда;
- деца с увреждания, отглеждани извън семейна среда.

Основните **цели** на проектното предложение са:

- на база реализирани два социално-педагогически експеримента и едно емпирично изследване да се разработят и апробират, конкретни методи и програми, чрез които да се повиши нивото на социални умения и компетенции, да се снижи нивото на агресивни прояви във взаимоотношенията между деца и младежи, организирани в групи, и да се изградят социално желателни стратегии за справяне с провокиращи ситуации от ежедневието;
- да се изготви сравнителен анализ между разработените методики и програми по отношение възможностите за развитие на социалните умения при трите групи.
- да се популяризират резултатите от направените изследвания, доказващи или опровергаващи поставените хипотези, чрез научни публикации и участия в конференции на национално и международно ниво;
- да се повиши капацитета на базовата организация чрез поощряване на научните изследвания и включване на обучаващи се студенти в съответните направления при реализирането на тези изследвания;
- да се повишат компетенциите на колектива, реализиращ дейностите по проектното предложение, в научен и практически-приложен аспект.

Общата **хипотеза**, заложена в планираното научното изследване гласи, че чрез целенасочено и системно прилагане на конкретни програми за работа по развитие на социални умения, съобразени със социално-психологическите особености на деца от семейна среда в предучилищна възраст (5-6 годишни), деца без увреждания, отглеждани извън семейна среда и деца с увреждания, отглеждани извън семейна среда, може да се подобри качеството на социалното им функциониране, взаимоотношенията и да се снижат проявите на агресия.

При реализирането на дейностите за постигане на формулираните цели и проверка на хипотезата се предвижда следването на строго научен подход, с включване на утвърдени методи за изследване, обработка и анализ на резултатите.

Работната програма ще включва следните **етапи**:

- 1 Етап – теоретично проучване на проблема – анализ на наличните научни

разработки и реализирани изследвания, свързани с целевите групи и изследваните показатели.

- 2 Етап – изготвяне на времеви график, инструментариум, закупуване на необходими материали и технически средства, съставяне на концепция за реализацията на изследването
- 3 Етап – същинска научна дейност – експерименти и емпирично изследване
- 4 Етап – анализ на резултатите, публикационна дейност
- 5 Етап – финализиране и отчитане на проекта

Етапите ще бъдат реализирани в рамките на следните 6 дейности, обособени в **работни пакети (РП)**:

- РП1: Анкетно проучване на нагласите на родители, учители и директори за развитие на емоционалната интелигентност сред деца в предучилищна възраст.
- РП2: Разработване на авторско образователно направление за повишаване на емоционалната интелигентност сред децата в предучилищна възраст с цел превенция на агресивни прояви.
- РП3: Социално-педагогически експеримент с деца с увреждания, отглеждани извън семейна среда
- РП4: Разработване на Програма за групова работа с деца и младежи, отглеждани извън семейна среда и Методически указания към нея.
- РП5: Социално-педагогически експеримент с деца без увреждания, отглеждани извън семейна среда
- РП6: Изготвяне на сравнителен анализ за възможностите за развитие на социални умения и социално функциониране на деца и младежи

След приключване реализирането на дейностите по проекта се очакват следните **резултати** по отношение на придобито ново знание, практическа приложимост, реализиране и разпространение на резултатите:

- Проведени три научни изследвания с обобщени и анализирани резултати
- Издадени 5 публикации, популяризиращи резултатите от научните изследвания в национални издания с импакт фактор.
- Издадени 6 публикации, популяризиращи резултатите от научните изследвания в международни издания с импакт фактор, IF (Web of Science) и импакт ранг SJR (SCOPUS);
- Участия в 9 конференции със съобщения относно резултатите и анализите от направените научни изследвания (6 в страната и 3 в чужбина).
- Разработена Програма за групова работа с деца и младежи с увреждания и Методически указания към нея
- Разработено авторско образователно направление за повишаване на емоционалната интелигентност, с цел превенция на агресията
- Разработена обоснована методика на иновативен модел за ефективно взаимодействие и комуникация с деца в риск, отглеждани извън семейна среда.
- Разработена 1 монография
- Проведени качествени научни изследвания в рамките на два дисертационни

труда на докторантите - членове на екипа

- Проведено научно изследване, съдействащо за бъдещата успешна хабилитация на ръководителя на проекта постдокторант.
- Директно включени в научни изследвания 20 студента от ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий“
- Затвърдени партньорски отношения между ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий“ и образователни и социални услуги на територията на община Велико Търново;
- Повишена квалификацията на членовете на научния екип

Като научно изследване проектното предложение се очаква да има следните **приноси:**

Приноси с теоретичен характер:

- Изграждане на авторски теоретично-концептуален модел за подкрепа на деца и младежи с увреждания, отглеждани извън семейна среда.
- Изграждане на авторски теоретично-концептуален модел за подкрепа на деца в риск, отглеждани извън семейна среда.
- Теоретичен синтез на научни концепции и практики за работа с деца с увреждания и деца в риск, отглеждани извън семейна среда и систематизиране на най-успешните от тях.
- Извеждане на тенденции и закономерности за влиянието на използването на невербални комуникативни техники в работата с деца и младежи с увреждания, които могат да бъдат основа за по-задълбочени проучвания.
- Извеждане на тенденции и закономерности за влиянието на езика и речта върху поведението и социалните умения на децата.
- Извеждане на някои закономерности, свързани със социалните умения, поведенчески реакции и личностни особености на деца в риск, отглеждани извън семейна среда и деца с увреждания, отглеждани извън семейна среда.
- Извеждане на тенденции и закономерности в разбирането на родители/учители/директори за емоционалната интелигентност и нейната приложимост в детската градина.

Приноси с практико-приложен характер:

- Разработване на конкретни техники за работа с деца с увреждания, отглеждани извън семейна среда и предоставяне на допълнителни методически възможности в системата за грижа за деца в бъдеще.
- Разработване и апробиране на конкретна Програма за групова работа с деца и младежи с увреждания, отглеждани извън семейна среда, която ще бъде предоставена за директно ползване на съответните институции и заинтересовани страни.
- Разработване на иновативен модел за ефективно взаимодействие и комуникация с деца в риск, отглеждани извън семейна среда, използвайки вербални и невербални конструкции.
- Разработване на конкретни комуникативни техники за развитие на социалните умения сред децата.
- Разработване на авторско иновативно образователно направление за повишаване на емоционалната интелигентност с цел превенция на агресивното

поведение при деца от предучилищна възраст.

Обща сума за изпълнение на проекта:

20 000 лв.

Членове на научния колектив

Базова организация:		
Великотърновски университет „Св.Св. Кирил и Методий“		
Ръководител на научния колектив		
Ас. д-р Катерина Иванова Злактова-Дончева	ПД	
Участници:		
Докторант Десислава Ангелова Попова	ДО	
Докторант Карина Чавдарова Господинова	ДО	